

Міністерство освіти і науки України  
Київський національний торговельно-економічний університет  
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет готельно-ресторанного та туристичного бізнесу  
Кафедра права, психології та сучасних європейських мов

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Міжнародне торгово-економічне право**

для підготовки  
студентів  
освітнього ступеня

бакалавр року набору 2018  
(молодший бакалавр,  
бакалавр чи магістр)

галузі знань

29 Міжнародні відносини  
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини  
(шифр і найменування спеціальності)

освітня програма /  
спеціалізація

Міжнародний бізнес  
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

обов'язкова  
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Жукова Анна Ігорівна

доцент кафедри права, психології та сучасних  
європейських мов, кандидат філософських  
наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий  
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

  
підпис

А. І. Жукова

ініціали та прізвище

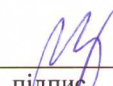
Керівник (гарант) освітньої  
програми

Колупаєва Ірина Володимирівна

завідувач кафедри міжнародних економічних  
відносин та фінансів, доктор економічних наук,  
професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий  
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

  
підпис

І. В. Колупаєва

ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри  
кафедра права, психології та сучасних європейських мов

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 2.

Зав. кафедри

  
підпис

М. М. Топоркова

ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,  
протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

  
підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне торгово-економічне право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини, галузі знань 29 Міжнародні відносини.

**Метою викладання навчальної дисципліни** є формування у студентів обсягу знань, які регулюють міжнародну комерційну діяльність та отримання практичних навичок зі застосування законодавства, що регулює здійснення суб'єктами підприємництва зовнішньоекономічної діяльності.

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є теорії та джерела міжнародного торгового права, особливості діяльності транскордонних юридичних осіб, правовий статус їх учасників та особливості укладення міжнародних торгових угод.

**Міждисциплінарні зв'язки** вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальних дисциплін «Міжнародні економічні відносини», «Господарське право», та інших правових дисциплін та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Міжнародна торгівля», «Міжнародний бізнес».

**Мова викладання** – українська.

## **2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

### **загальних компетентностей:**

ЗК 1. Здатність навчатися та бути сучасно навченим;

ЗК 2. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом;

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформаційно-аналітичних даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення;

ЗК 7. Уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них.

ЗК 10. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій;

ЗК 11. Спроможність формалізувати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі взаємоузгодження суспільних, колективних та індивідуальних інтересів;

ЗК 12. Здатність реагувати на зміни в міжнародному бізнес-середовищі та адаптуватись до них на основі використання новітніх підходів до ведення міжнародного бізнесу;

### **фахових компетентностей:**

ФК 8. Знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК 9. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК 13. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

### **програмних результатів навчання:**

ПРН 1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

ПРН 2. Мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей;

відносин на основі використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення;

ПРН 4. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

ПРН 6. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально та свідомо, відстоювати національні інтереси з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;

ПРН 9. Виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію про зовнішнє та внутрішнє середовище міжнародного бізнесу; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

ПРН 13. Уміння орієнтуватися у сучасному бізнес-середовищі на основі розуміння та застосовування базових знань основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів при здійсненні господарської діяльності у сфері міжнародного бізнесу.

### **3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

#### **Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торгового-економічного права.**

Поняття міжнародного торгового-економічного права. Історія права міжнародної торгівлі (середньовічне *lex mercatoria*) та основні тенденції розвитку (електронна комерція). Сучасна концепція *lex mercatoria*. Джерела міжнародного торгового-економічного права. Суб'єкти та об'єкти права міжнародної торгівлі. Юридичні та фізичні особи. Інші види суб'єктів міжнародного комерційного обігу. Основні види об'єктів права міжнародної торгівлі. Сучасний розвиток міжнародних торговельних відносин. Глобалізація та її вплив на міжнародні торговельні відносини. Необхідність нормативного регулювання міжнародних торговельних відносин.

#### **Тема 2. Міжнародні торгові організації.**

Поняття суб'єкта підприємництва, його ознаки та види. Суб'єкти господарської діяльності, їх ознаки та види. Поняття та особливості створення юридичної особи та фізичної особи – підприємця. Господарські товариства: поняття та види відповідно до законодавства України. Особливості установчих документів господарських товариств. Функції статутного фонду. Особливості створення та функціонування господарських товариств різних видів. Об'єднання підприємств, їх види та правовий статус. Інші організаційно-правові форми суб'єктів підприємницької діяльності, правовий статус за законодавством України. Структура міжнародних торгових організацій. Взаємозв'язок міжнародних торгових та економічних організацій із Міжнародним валютним фондом і Міжнародним банком реконструкції та розвитку. ГАТТ та її рішення з питань торгівлі, що приймаються на раундах. Всесвітня торгова організація та її рішення. Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі. Організаційна структура та методи роботи ЮНСІТРАЛ. Документи ЮНСІТРАЛ.

#### **Тема 3. Види міжнародних угод торгового характеру.**

Роль торгових договорів для регулювання міжнародних торговельних відносин. Поняття та загальний порядок укладення договору. Зміст договору. Форма договору. Умови договору. Істотні, звичайні та випадкові умови договору. Поняття виконання і невиконання договору

Принципи Міжнародних комерційних договорів УНІДРУА: поняття, правова природа і структура акту. Розірвання договору та порядок відшкодування збитків. Передумови створення універсального міжнародного договору, що регламентує міжнародну торгівлю. Об'єкт правового регулювання Універсальною конвенцією ООН про договір міжнародної купівлі-продажу (1980 р.). Форс-мажорні обставини, за якими договір не може бути виконаний. Міжнародні правила для тлумачення торговельних термінів (Інкотермс). Загальні положення та історія прийняття Інкотермс. Формат та структура Інкотермс.

#### 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

##### 4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

| Тема дисципліни                                                       | Обсяг у годинах |              |           |    |    |            |           |              |    |    |    |     |              |              |    |    |    |     |              |              |          |    |    |            |
|-----------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|-----------|----|----|------------|-----------|--------------|----|----|----|-----|--------------|--------------|----|----|----|-----|--------------|--------------|----------|----|----|------------|
|                                                                       | денна форма     |              |           |    |    |            |           |              |    |    |    |     | заочна форма |              |    |    |    |     |              |              |          |    |    |            |
|                                                                       | повна           |              |           |    |    |            | скорочена |              |    |    |    |     | повна        |              |    |    |    |     | скорочена    |              |          |    |    |            |
|                                                                       | усього          | у тому числі |           |    |    |            | усього    | у тому числі |    |    |    |     | усього       | у тому числі |    |    |    |     | усього       | у тому числі |          |    |    |            |
|                                                                       |                 | Л            | СЗ        | ПЗ | ЛЗ | СРС        |           | Л            | СЗ | ПЗ | ЛЗ | СРС |              | Л            | СЗ | ПЗ | ЛЗ | СРС |              | Л            | СЗ       | ПЗ | ЛЗ | СРС        |
| Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торгового-економічного права. | 58              | 8            | 8         |    |    | 42         |           |              |    |    |    |     |              |              |    |    |    |     | 60           | 2            | 2        |    |    | 56         |
| Тема 2. Міжнародні торгові організації.                               | 60              | 8            | 8         |    |    | 44         |           |              |    |    |    |     |              |              |    |    |    |     | 60           | 2            | 2        |    |    | 56         |
| Тема 3. Види міжнародних угод торгового характеру.                    | 62              | 10           | 10        |    |    | 42         |           |              |    |    |    |     |              |              |    |    |    |     | 60           | 2            | 2        |    |    | 56         |
| <b>Усього годин / кредитів ECTS</b>                                   | <b>180/6</b>    | <b>26</b>    | <b>26</b> |    |    | <b>128</b> |           |              |    |    |    |     |              |              |    |    |    |     | <b>180/6</b> | <b>6</b>     | <b>6</b> |    |    | <b>168</b> |

#### 4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

| Форма навчання   | Вид навчальних занять       | Навчальні роки |           |           |            |           |       |           |       |
|------------------|-----------------------------|----------------|-----------|-----------|------------|-----------|-------|-----------|-------|
|                  |                             | 2018/2019      |           | 2019/2020 |            | 2020/2021 |       | 2021/2022 |       |
|                  |                             | осінь          | весна     | осінь     | весна      | осінь     | весна | осінь     | весна |
| Денна повна      | Лекційні заняття            |                |           |           | 26         |           |       |           |       |
|                  | Семінарські заняття         |                |           |           | 26         |           |       |           |       |
|                  | Практичні заняття           |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Лабораторні заняття         |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Курсова робота (проект)     |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Самостійна робота студентів |                |           |           | 128        |           |       |           |       |
|                  | <b>Усього годин</b>         |                |           |           | <b>180</b> |           |       |           |       |
| Денна скорочена  | Лекційні заняття            |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Семінарські заняття         |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Практичні заняття           |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Лабораторні заняття         |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Курсова робота (проект)     |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Самостійна робота студентів |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | <b>Усього годин</b>         |                |           |           |            |           |       |           |       |
| Заочна повна     | Лекційні заняття            |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Семінарські заняття         |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Практичні заняття           |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Лабораторні заняття         |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Курсова робота (проект)     |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Самостійна робота студентів |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | <b>Усього годин</b>         |                |           |           |            |           |       |           |       |
| Заочна скорочена | Лекційні заняття            | 4              | 2         |           |            |           |       |           |       |
|                  | Семінарські заняття         | 2              | 4         |           |            |           |       |           |       |
|                  | Практичні заняття           |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Лабораторні заняття         |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Курсова робота (проект)     |                |           |           |            |           |       |           |       |
|                  | Самостійна робота студентів | <b>84</b>      | <b>84</b> |           |            |           |       |           |       |
|                  | <b>Усього годин</b>         | <b>90</b>      | <b>90</b> |           |            |           |       |           |       |

## 5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

### 5.1. Теми лекційних занять

| Тема дисципліни                                                       | Тема лекції                                                   | Обсяг у годинах |              |
|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|
|                                                                       |                                                               | денна форма     | заочна форма |
| Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торгового-економічного права. | Поняття та джерела міжнародного торгового-економічного права. | 8               | 2            |
| Тема 2. Міжнародні торгові організації.                               | Міжнародні торгові організації.                               | 8               | 2            |
| Тема 3. Види міжнародних угод торгового характеру.                    | Види міжнародних угод торгового характеру.                    | 10              | 2            |
| <b>Усього</b>                                                         |                                                               | <b>26</b>       | <b>6</b>     |

Лекційний матеріал наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту:  
<https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=652>

### 5.2. Теми семінарських занять

| Тема дисципліни                                                       | Тема семінарського заняття                                                                                         | Обсяг у годинах |              |
|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|
|                                                                       |                                                                                                                    | денна форма     | заочна форма |
| Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торгового-економічного права. | Історія права міжнародної торгівлі (середньовічне <i>lex mercatoria</i> ) та основні тенденції сучасного розвитку. | 8               | 2            |
| Тема 2. Міжнародні торгові організації.                               | Структура міжнародних торгових організацій                                                                         | 8               | 2            |
| Тема 3. Види міжнародних угод торгового характеру.                    | Поняття та загальний порядок укладення договору                                                                    | 10              | 2            |
| <b>Усього</b>                                                         |                                                                                                                    | <b>26</b>       | <b>6</b>     |

Завдання до семінарських занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=652>

## **6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Підготовка до семінарських занять, тестування.
4. Контрольна перевірка особистих знань, запитання для самоконтролю.

### **Питання навчальної дисципліни, які пропонуються для самостійного вивчення:**

Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торгового-економічного права

1. Основні концепції права міжнародної торгівлі, його система та інститути.
2. Сучасний розвиток міжнародних торговельних відносин.
3. Рівність суб'єктів у міжнародному торгового-економічного праві.
4. Роль держави у правовому регулюванні міжнародних торговельних відносин.

Тема 2. Міжнародні торгові організації

1. Роль міжнародних торгових організацій у становленні міжнародного торгового-економічного права.
2. Організаційна структура та методи роботи ЮНСІТРАЛ.
3. Роль Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) в регулюванні міжнародних комерційних відносин.
4. Організаційна структура та методи роботи ЮНСІТРАЛ.

Тема 3. Види міжнародних угод торгового характеру

1. Спеціальні механізми укладання міжнародного договору.
2. Тлумачення умов договору. Суб'єкти, термін, місце, предмет і метод виконання договірних зобов'язання.
3. Міжнародні правила для тлумачення торговельних термінів (Інкотермс)
4. Класифікація міжнародних торгових договорів за формою, змістом відносин, кількістю суб'єктів.
5. Принципи Міжнародних комерційних договорів УНІДРУА: поняття, правова природа і структура акту.

## **7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ**

Не передбачені навчальним планом

## 8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

### 8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

| Навчальні роки | Поточний контроль<br>(максимум 60 балів, мінімум 36) |                        |        |        | Підсумковий<br>контроль | Сума |
|----------------|------------------------------------------------------|------------------------|--------|--------|-------------------------|------|
|                | Усього                                               | у тому числі за темами |        |        |                         |      |
|                |                                                      | Тема 1                 | Тема 2 | Тема 3 |                         |      |
| 2019/2020      | 60                                                   | 30                     | 15     | 15     | 40                      | 100  |

### 8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

| Навчальні роки | Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36) |                        |        |        | Підсумковий контроль | Сума |
|----------------|---------------------------------------------------|------------------------|--------|--------|----------------------|------|
|                | усього                                            | у тому числі за темами |        |        |                      |      |
|                |                                                   | Тема 1                 | Тема 2 | Тема 3 |                      |      |
| 2019/2020      | 60                                                | 30                     | 15     | 15     | 40                   | 100  |

## 9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

#### **Поточний контроль:**

- для студентів денної форми навчання: оцінювання на семінарських заняттях, поточне тестування, виконання контрольної аудиторної роботи;
- для студентів заочної форми навчання: оцінювання на семінарських заняттях, виконання контрольної аудиторної роботи

Умовою допуску до підсумкового контролю є: 36 балів, виконання контрольної аудиторної роботи.

#### **Підсумковий контроль:**

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

## 10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ОСНОВНА, ДОПОМІЖНА)

### 10.1. Основні джерела інформації

1. Буроменський М. В. Міжнародне право : навчальний посібник / М. В. Буроменський. – Київ : Юрінком Інтер, 2015. – 336 с.

2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права ООН [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 16. 12. 1966 р. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. – Станом на 01.08.2019. – Назва з екрану.

3. Про міжнародне приватне право [Електронний ресурс] : Закон України від 23 червня 2005 р. – № 92 // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-02/page>. – Станом на 01.08.2019. – Назва з екрану.

4. Про режим іноземного інвестування [Електронний ресурс] : Закон України від 19 березня 1996 р. – № 93/96 // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>. – Станом на 01.08.2019. – Назва з екрану.

5. Щербина В. С. Господарське право : підручник / В. С. Щербина. – Київ : Юрінком Інтер, 2016. – 600 с.

### 10.2. Додаткові джерела інформації

6. Дахно І. І. Міжнародне приватне право. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 316 с.

7. Довгерт А. С. Становлення науки міжнародного приватного права на теренах України (остання чверть XIX ст. – початок XX ст.) / А. С. Довгерт // Університетські наукові записки. – 2016. – № 1. – С. 211-216. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap\\_2016\\_1\\_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2016_1_27)

8. Фолсом Р. Х., Гордон М. В., Спаногл Д. Міжнародні торгові угоди / Р. Х. Фолсом, М. В. Гордон, Д. Спаногл // Харків : Одісей, 2015. – 398 с.